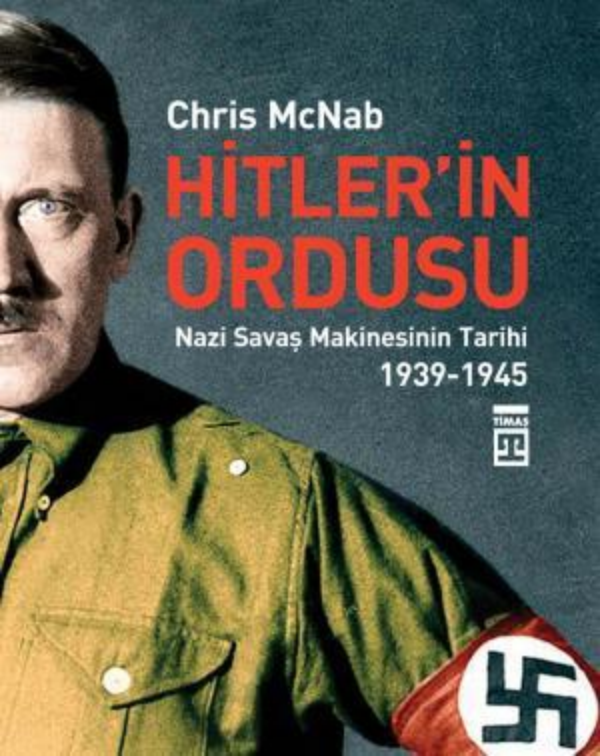

Chris McNab

HİTLER'İN ORDUSU

Nazi Savaş Makinesinin Tarihi
1939-1945

HİTLER'İN ORDUSU

NAZİ SAVAŞ MAKİNESİNİN TARİHİ
(1939-45)

Chris McNab

ÇEVİRİ:
Okan Doğan

HİTLER'İN ORDUSU

Nazi Savaş Makinesinin Tarihi

1939-1945

TİMAŞ YAYINLARI | 3759
Görsel Tarih Dizisi | 13

PROJE EDITÖRÜ
Adem Koçal

EDITÖR
Tuğçe İnceoğlu

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

İÇ TASARIM
Arif Nayci

1. BASKI
Ocak 2015, İstanbul

2. BASKI
Mart 2016, İstanbul

ISBN
978-605-08-1876-5

TİMAŞ YAYINLARI
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24 Faks: (0212) 512 40 00
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
facebook.com/timasyayingrubu
twitter.com/timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT
Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No:8
Davutpaşa-Topkapı/İSTANBUL
Tel: (0212) 482 11 01
Matbaa Sertifika No:16086

YAYIN HAKLARI
© 2011, Osprey Publishing, "Hitler's Armies, A History of the German War Machine, 1939-45" özgün adıyla Osprey Publishing tarafından yayınlanan bu kitabın Türkiye'deki tüm yayın hakları Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. Hiçbir şekilde yazılar ve görseller kopya ve taklit edilemez, çoğaltılmaz, yayınlanamaz.

Askerî Semboller Cetveli									
XXXXX	XXXX	XXX	XX	X	III	II			
Ordu Grubu	Ordu	Kolordu	Tümen	Tabay	Alay	Tabur			
Bölük/Topçu Bataryası	Takım	Kısm	Müfesele	Piyade	Topçu	Savcı			
Hava indirme	Birlik karargâhı	Hava savunma	Hava kuvvetleri	Uçur birlik	Hava nakli	Amfibi			
Tankavar	Zırhlı	Havacılık	Köprü inşaatı	İstihkâm	Karargâh	Bakım ve tamirat			
Silâh	Füzeler	Dag	Donanma	Nakiller: biyolojik, kimyasal	Ordu donanma	Parajüt			
Keşif	Muharebe	İkmal	Nakliyat hareketi	Roket topçusu	Hava savunma topçusu				
Birlik kılavuzu Cetveli									
Birlik tanzimi	Komutan	Bağlı birlikler ve birlik	(+) Ulaştırma Eklenmiş	(-) Ulaştırma azalmış					

İÇİNDEKİLER

Giriş: Küllerinden Doğan Bir Anka Kuşu	6
<i>Blitzkrieg</i>: Hitler'in Savaş Makinesi Zincirlerinden Boşanıyor	14
Kuzey Afrika ve Balkanlar (1940-43)	92
<i>Barbarossa</i> Harekâtı ve Savaşın Doğu Fası (1941-43)	168
İtalya ve Batı Cephesi (1943-44)	252
Son Mağlubiyetler ve Yurda Çekiliş (1943-45)	326
Sonuç	408
Dizin	412
Dipnotlar	422

***BLITZKRIEG:* HİTLER'İN SAVAŞ MAKİNESİ ZİNCİRLERİNDEN BOŞANIYOR, 1939-40**

SOLDA: Burada görülen yürüyüş kolu, Alman ordusunun 1939'daki tipik üniformasını giymektedir. Askerler yürüyüş için bellerinde asıllı duran 1935 serisi çelik miğferleri yerine *Feldmütze*'lerini (arazi keplerini) takmışlar.

1 EYLÜL 1939 İLE 25 HAZİRAN 1940 ARASINDAKİ *BLITZKRIEG* (YILDIRIM SAVAŞI) dönemi, *Wehrmacht* açısından on aylık bir mutlak zafer dönemi idi. Alman kuvvetleri, İngiltere istisnası hariç muharebe alanında karşılarına çıkan her ülkeyi mağlup etmiş ve izleyen iki yıllık süre zarfında da hemen hemen durdurulamaz görünmüştür.

Bu dönemdeki Alman stratejisi iki konsepti bir araya getiriyordu: Prusya Generali Von Moltke tarafından 1850'lerde geliştirilen geleneksel “belirleyici manevra” ve 1920 ve 1930'larda Heinz Guderian'ın öncülüğünü yaptığı “zırhlı konsept”. “Belirleyici manevra”da, piyadeler kullanılarak düşmanın geri çekilme hattına saldırılır ve düşman tuzağa düşürülürdü. Guderian ise tank, mekanize piyade ve *Luftwaffe*'nin pike bombardıman uçaklarından yığınaklar yapıp düşman hattında gedikler açmayı, açılacak gediklerden geri bölgelere girerek kilit komuta merkezlerini yok etmeyi ve düşmanın moral ve direnme becerisini yerle bir etmeyi savunuyordu. Her iki strateji de Almanların saldıran taraf olmasını gerektiriyordu; bu vaziyet Üçüncü *Reich*'in yayılcı ve yabancı düşmanı ideolojisi ile de uyumluydu. Almanya'nın hayati önemde iki avantajı vardı: Saldırılarının sürpriz niteliğinde olması ve muharebelerin yerini, zamanını ve koşullarını Almanların belirlemesi. Rakipleri tarafsızlığa, diplomatik becerilere ve sabit sınır müdafaalarına umut bağlamıştı. Psikolojik olarak savaşmak niyetinde olmadıkları gibi savaş hazırlıkları yapmaya da gönülleri yoktu.

POLONYA VE BATI

26 Ağustos 1939 tarihinde *Wehrmacht*, *Fall Weiss* (Beyaz Durum) parolasıyla anılan Polonya işgali için gizli kısmi seferberlik başlattı. 3 Eylül tarihinde tam seferberlik durumuna geçildi. 1 Eylül'de ordu nihayet zincirlerinden boşandırılmıştı. 1 milyon 512 bin askerden oluşan işgal kuvveti, toplam mevcudu 53 tümeni (37 piyade tümeni, dört motorize tümen, üç dağ tümeni, üç hafif tümen ve altı Panzer² tümeni) bulan iki ordu grubu şeklinde

SAĞDA: 1934'ten bir piyade. Dönemin standart arazi ceketıyla pantolonunu giymiş. Kemerinde, her biri –sağ elinde tuttuğu– *Gewehr 98*'in 7.92 mm'lik mermisinden 15 tane içeren kütüklükler asılı. Botları, bir süre denenilen fakat genel dağıtımına çıkmayan 1934 model tokalı botlardan. 1) Alman milli renklerindeki arma. İlk başlarda miğferin solunda bulunmaktaydı, fakat kartal brövesi [2] getirildiğinde sağa alındı. 2) Miğferlere takılan milli bröve. Miğferin sol tarafına takılırdı ve işlemleri beyaz renkteydi. 3) 1916 kalıbından miğfer. 4) Üniformanın ceketlerine takılan milli bröve. 5) 1936 sonuna dek kullanılan rütbe şeritleri: [i] *Oberschütze*, [ii] *Gefreiter*, [iii] *Obergefreiter*, [iv] *Oberstabsgefreiter*. 6) 30. Piyade Alayı'na mensup bir piyadenin apoleti. 7) Garnizon kepi veya yan kep. 8) I. Dünya Savaşı'nın standart dağıtım piyade tüfeği *Gewehr 98*. 9) Namluya kaynaklanmış bir takma parçasıyla namlu ucunun altına sabitlenen kasatura; burada siyah deriden süvari kopçası da gösterilmiştir. 10) Tüfeğin beşli fişekliği. 11) Pistolet 08; nam-ı diğer Luger. 12) Kemer kitinin arka sayfadan görünüşü. 13) Tip 24 el bombası ve kullanım talimatları [13a]. 14) Geçiş döneminin yanlarında uçer toka olan botları. Su geçirmeleri ve yoğun çalılıklarda kullanışsız olmaları nedeniyle kısa süre içinde terk edilmişlerdir. 15) Askerin el feneri ve pili. Değiştirilebilir renkli sürgülerine dikkat ediniz.

(Adam Hook © Osprey Publishing)

teşkilatlanmıştı ve bu kuvvet üç cepheden saldırdı. *Generaloberst* Fedor von Bock kumandasındaki Kuzey Ordular Grubu (3. ve 4. ordular), Kuzeydoğu Almanya ve Doğu Prusya yönünden saldırmıştı. *Generaloberst* Gerd von Rundstedt kumandasındaki Güney Ordular Grubu (8., 10. ve 14. Ordular) ise Almanya'nın güneydoğusu ile Kuzey Slovakya'dan ilerliyordu. Bu grubu, 1. ve 2. Slovak tümenleri de desteklemekteydi.

Polonya, Alman ordusunun hem ilk büyük zaferi hem de taktik teorilerinin ve savaş öncesi eğitim rejiminin isabeti yönündeki ilk delil olmuştu. Bu zaferi, İngiliz ve Fransız kuvvetlerinin dik tavırlar tasladığı fakat kayda değer faaliyet namına pek bir şey yapmadığı sekiz aylık bir "sahte savaş" dönemi izledi. Yine de Müttefik kuvvetlerin Norveç ve Danimarka üzerinden Almanya'ya saldırabileceğinden çekinen Hitler, *Unternehmen Weserübung* (*Weserübung* Harekâtı) adlı, *General der Infanterie* Nikolaus von Falkenhorst kumandasındaki bir önleyici saldırı ile bu zayıf tarafsız ülkeleri işgal etmeye karar verdi. Danimarka saldırısı 9 Nisan 1940'ta başlatıldı. İki piyade tümeni hâlinde teşkilatlanmış 6 bin 600 kişilik tecrübesiz Danimarka ordusunun stratejik vaziyeti ümitsiz bir vakaydı ve dört saat süren kısıtlı bir direnişin ardından ordu teslim oldu.

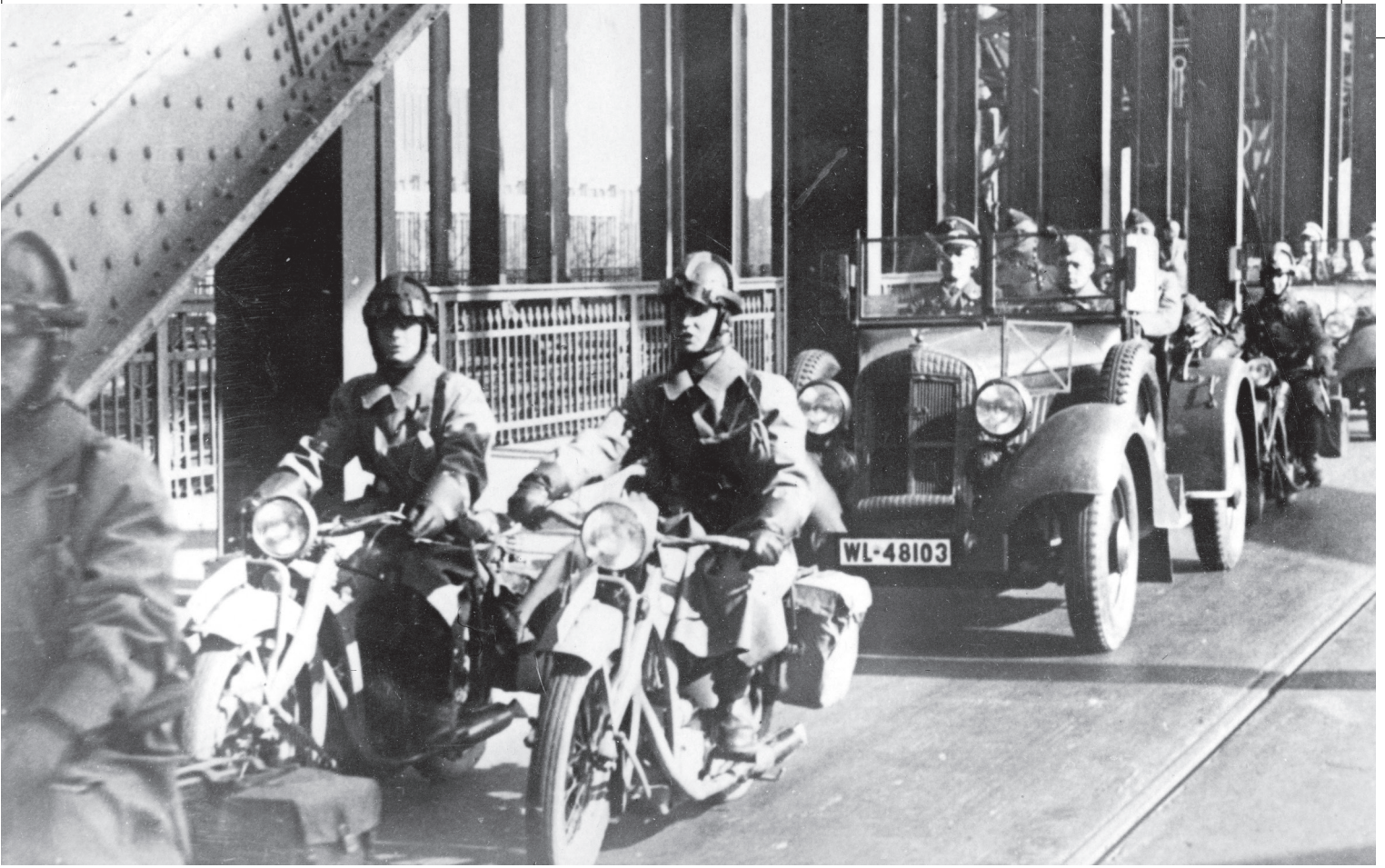
Aynı gün, 3. Dağ ve 69. ve 163. piyade tümenleri ile XXI. Kolordu Norveç topraklarına çıktı. Bu kuvvetlere gerekli zırhlı desteği 40. Özel Panzer Taburu sağlayacaktı. Kuvvetlerin toplamı 100 bin kişiyi buluyordu. Almanlar, Norveç ordusunun altı piyade tümeniyle

ÇİÇEK SAVAŞLARI

Hitler'in siyasi manevraları ve İngilizlerle Fransızların savaş riskini almaya çekinmesi, Alman ordusunun Eylül 1939'dan önce tek kurşun atmadan beş zafer kazanmasına yol açmıştır. *Blumenkriege* ya da "Çiçek Savaşları" olarak bilinen harekâtlarla Hitler'in askerleri ülkeye yakın komşu arazileri ilhak etmiştir. Buradaki çiçek, bu yerlerde yaşayan Germen etnisitesine mensup kişilerin Alman askerleri sıkça çiçekler atarak karşılamasına gönderme yapmaktadır.

7 Mart 1936'da 5., 9., 15. ve 16. piyade tümenlerinin 30 bin askeri Ren'i geçerek nehrin batı kıyısında bulunan askerden arındırılmış Saar bölgesini işgal etti. Akabinde 12 Mart 1938'de, 8. Ordu'nun (VII. ve XIII. kolordularla 2. Panzer Tümeni) 200 bin askeri Avusturya'yı işgal ve ilhak ederek Nisan 1938'de bu ülkeyi XVII. ve XVIII. *Wehrkreis*'lara böldü. Avusturya ordusunun mevcudu da *Wehrmacht*'a katılarak 44. ve 45. piyade tümenleri, 4. Hafif Tümen ve 2. ve 3. dağ tümenleri halinde teşkilatlandırıldı.

Ordu Çekoslovakya'nın işgali için beş ordu (2., 8., 10., 12. ve 14. ordular) halinde 39 tümen konuşlandırmaya niyetliydi; fakat Eylül 1938'de imzalanan Münih Antlaşması'nı takiben Sudetenland tabir edilen sınır bölgelerini, bölgenin etrafındaki altı Alman kolordusundan (IV., VI., VIII., XIII., XVII. ve XVIII. kolordular) unsurlar eliyle kansız şekilde ele geçirdi. Sudetenland IV., VII., VIII., XIII. ve XVII. *Wehrkreis*'lara katıldı. 15 Mart 1939'ta aynı unsurlar Bohemia-Moravia'nın geri kalanını da işgal ettiler. Bu bölgeler Ekim 1942'de *Wehrkreis Böhmen und Mähren* adını alacaktı. Nihayet 23 Mart 1939'da da I. Kolordu'nun unsurları Batı Litvanya'nın Memel şehrini ilhak ederek I. *Wehrkreis*'a dâhil etti.

temas kurdu. Bu kuvvet, Norveç ordusunun seferber ettiği 90 bin askerin yalnızca 25 binine tekabül ediyordu. Müttefik Sefer Kuvvetleri'ne mensup, iki piyade tümenine denk bir kuvvet de Norveçlileri takviye etmekteydi. Alman askerleri, giderek artan özgüven ve kabiliyetlerinin nişanesi olacak şekilde Müttefikleri geri çekilmeye, Norveçlileri de 9 Haziran 1940 tarihinde teslim olmaya mecbur ettiler.

FRANSA VE HOLLANDA-BELÇİKA HAVALİSİ

Hitler ivme kazanmıştı ve Batı Avrupa'ya tamamen hâkim olmayı amaçlıyordu. Batı yönündeki saldırı, yani *Fall Gelb* (Sarı Durum) için ordu, üç ordu grubu ve 91 tümen hâlinde 2 milyon 750 bin askeri bir araya getirmişti. *Generaloberst* Von Rundstedt kumandasındaki A Ordular Grubu (4., 12. ve 16. ordulardan oluşmakta ve *Panzergruppe von Kleist*'i [Von Kleist Panzer Grubu'nu] da bünyesinde barındırmaktaydı), Belçika yoluyla Fransa'ya ilerleyecekti. *Generaloberst* Von Bock kumandasındaki B Ordular Grubu (6. ve 18. ordular) Hollanda ve Belçika'ya saldıracaktı. *Generaloberst* Wilhelm Ritter von Leeb'in kumandasındaki C Ordular Grubu (1. ve 7. ordular) ise Fransızları Maginot Hattı'na sabitleme görevini üstlenmişti. Bu üç grubun toplam mevcudu 75 piyade tümeni kadardı ve bunlara 22. *Luftlande* (Hava İndirme) Tümeni, bir *Luftwaffe* hava indirme tümeni, dört motorize tümen, bir dağ tümeni, bir süvari tümeni, on Panzer tümeni ve ek olarak 42 adet ihtiyat tümeni de dâhildi.

Rhineland'ın işgali (1936) esnasında motosikletli Alman askerleri bir makam aracına eşlik ediyor. Burada görülen makam aracı, muhabere aracı olarak da kullanılan *Kraftfahrzeug* (Kfz) 15'tir. Ön ve arka tekerleri arasındaki açıklığın uzunluğu, kırsaldaki manevralar esnasında sıkıntı yaratan bir durumdu.

Fransa 1940, açılış hareketleri. Mavi renkte gösterilen Fransız ve Belçikalı kuvvetler, Almanların dalga dalga ilerleyişinin önüne geçme çabasında.

Alman komandoları ve *Abwehr* (Alman askerî istihbarat örgütü) mensupları Hollanda ve Belçika'da zaten faal durumdaydı; bunun üzerine 10 Mayıs 1940'ta da saldırı harekâtı başladı. B Ordular Grubu bünyesindeki 18. Ordu, dokuz tümen ve hava indirme ve paraşüt birlikleriyle birlikte tarafsız Hollanda'ya taarruz ederek ülkenin tecrübesiz ordusuna kısa sürede üstünlük kurdu. Eğitimi zayıf on piyade tümeni hâlinde teşkilatlanmış 250 bin kişilik Hollanda ordusu, cesaretle beklentilerin ötesinde bir müdafaa ortaya koymuşsa da, Rotterdam bombardımanını takiben 15 Mayıs tarihinde teslim oldu.

SOLDA: Eylül 1939, Polonya'nın işgali. Alman ordularının ve birliklerinin ana ilerleyiş güzergâhları mavi renkte gösterilmiştir.

İskandinavya'nın işgali (Nisan 1940) esnasında, miğferleri millî renklerdeki armayla işaretli Alman askerleri Norveç'e konuşlandırılmaya hazırlanıyor. Ateş desteği ve düşmanın deniz araçlarından koruma sağlamak üzere orada bulunan arka plandaki gemi *Admiral Hipper* ağır kruvazörüdür.

Lüksemburg 10 Mayıs'ta 16. Ordu'nun eline düştü. Ülkenin 82 kişilik "Gönüllüler Bölüğü", makul gerekçelerle, oldukça sınırlı bir direniş gösterebilmişti. Aynı gün A Ordular Grubu, yanına B Ordular Grubu'ndan 6. Ordu'yu da alarak, tarafsız Belçika üzerinden ilerlemeye başladı. Bu ilerleyişin başını, Eben Emael Kalesi'ne yapılan cüretkâr bir hava indirme taarruzu çekmekteydi. İngiliz ve Fransız askerlerinin desteklediği 600 bin kişilik Belçika ordusu, ilk başta saldırıya kuvvetli bir yanıt verdi. Fakat güçlü *Panzergruppe von Kleist*'ın, geçilmez addedilen tepelik Ardenler kırsalından gerçekleştirdiği sürpriz çevirme taarruzunun başını çektiği amansız Alman ilerleyişi karşısında geri çekildikçe, Belçikalıların morali bozulmaya başladı. 28 Mayıs'ta Belçika ordusu da teslim oldu.

16 Mayıs'ta, A ve B ordu grupları Fransa içlerine doğru ilerlemeye başladı. Vasıflarını ve cesaretlerini ölçecek nihai sınavın zamanı gelip çatmıştı işte. Karşılarında 87 tümenenden oluşan, 4 milyon 320 bin kişilik Fransız ordusu ve bu orduyu destekleyen dokuz İngiliz, bir Çekoslovak ve dört Polonyalı piyade tümeni bulunuyordu. *Panzergruppe von Kleist*, XV. Kolordu ve *General der Panzertruppen* Heinz Guderian'ın -1 Haziran tarihinde Guderian Panzer Grubu olarak yeniden isimlendirilen- XIX. Kolordu'sundan oluşan dokuz Panzer tümeni ebadındaki bir kuvvet, *Großdeutschland* (Büyük Almanya) Motorize Alayı ile birlikte Fransızların 1. Ordular Grubu'nu Sedan'da yarıp geçerek 22 Mayıs tarihinde Manş Denizi kıyılarına ulaştı. Almanya'nın sahip olduğu zırhlı birliklerin neredeyse tamamını içeren bu birliğin, arkasındakilerce lojistik olarak beslenebileceği sınırların ötesine geçtiğinden ve saldırıyı destekleyen piyadelerin Müttefiklerden gelecek bir karşı saldırıya maruz kalabileceğinden kaygılanan Von Rundstedt, 23 Mayıs'ta kuvvetlerine dur emri verdi. Böylelikle Von Rundstedt, Müttefiklere 27 Mayıs ile 4 Haziran arasında Dunkirk'ten tam 338 bin 226 İngiliz, Fransız ve Belçikalı askeri tahliye etme fırsatı da tanıyordu.

5 Haziran'da B Ordular Grubu Manş Denizi ve Atlantik Okyanusu kıyıları boyunca ilerlemeye başladı ve bu ilerleyiş 22 Haziran'da Bordeaux önlerinde noktalandı. Bu esnada A Ordular Grubu Orta Fransa'da ilerliyor ve C Ordular Grubu da Maginot Hattı'nı zorluyordu. Fransız ordusu 25 Haziran'da ateşkes ilan etti. Belçika'nın Eupen ve Malmédy şehirleri ilhak edilerek VI. *Wehrkreis*'a, Lüksemburg ve Lorraine XII. *Wehrkreis*'a ve Alsace da V. *Wehrkreis*'a dahil edildi. Fransa'nın kuzeyi, batısı ve doğusu işgal altındaydı; işgal edilmeyen orta ve güney bölgelerinde ise Mareşal Pétain başkanlığında, kâğıt üzerinde bağımsız bir Fransız devleti bulunuyordu.

Heinz Guderian (solda, çelik miğferli) Polonya'nın işgali (Eylül 1939) esnasında Hitler'le konuşuyor. Guderian, zırhlı harp ve sınıflar arası muhabere teorileriyle Hitler'i etkilemeyi başarmıştı ve Polonya işgali de bu teorilerin doğrulanması mahiyetinde oldu.

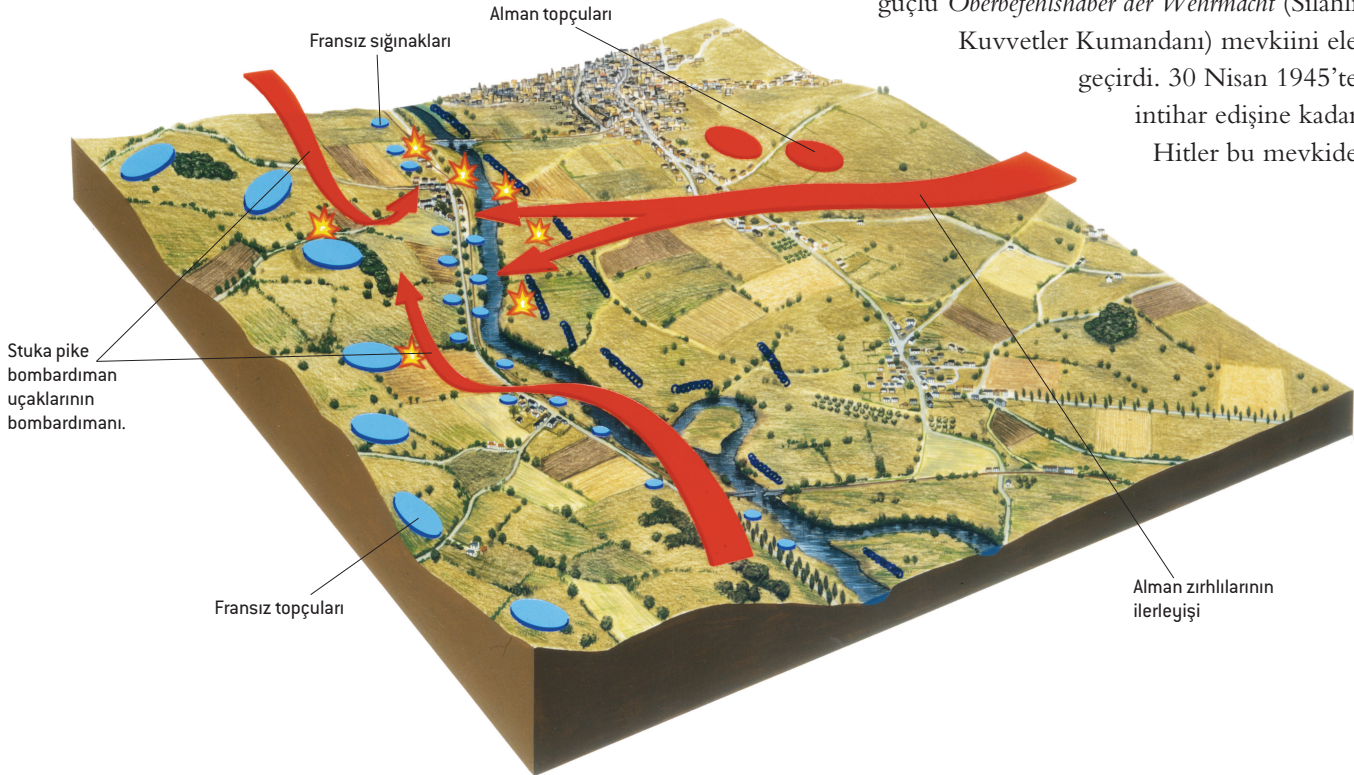
BLITZKRIEG HAKKINDAKİ NİHAİ HÜKÜM

Blitzkrieg dönemi, Alman silahlı kuvvetlerinin itibarını yerine getirmekle birlikte, bazı zaafalarını da ortaya çıkarmıştı. Elde edilen başarılar, Hitler'in, kendi şahsi dehasına ve buna mukabil, emrindeki profesyonel generallerin çoğunun bayağı oluşuna dair inancını teyit etmişti. *Oberkommando der Wehrmacht* (OKW–Wehrmacht Üst Komutası) ve *Oberkommando des Heeres* (OKH–Kara Kuvvetleri Üst Komutası) içindeki kıskançlıklar, her iki heyeti de Hitler'in kontrol etmesi sonucu daha da ağırlaşarak bir otorite bölünmesine neden oldu. Danimarka ve Norveç seferlerini OKW, Polonya ve Batı seferlerini ise OKH yönetmişti. *Panzergruppe von Kleist*'in klasik *Blitzkrieg* taktikleri mükemmel başarılar sağlamış; Norveç'teki piyade performansı ise sonuç almakta nispeten daha etkisiz kalmıştı. İlerleyişler hızlı olmakla beraber çok sayıda düşman askerinin teslim alınmaktan kurtulmasına engel olunamamış ve bu kuvvetler gerilla orduları hâlinde yeniden teşkilatlanarak Alman işgal kuvvetlerinin yetkililerine baş ağrıları çıkarmaya devam etmişti.

13 Mayıs 1940, saat 15.00.
10. Panzer Tümeni, Sedan
yakınlarında Maas Nehri'ni geçiyor.
Geçişin planı, Guderian'ın XIX.
Panzer Kolordusu'ndaki komuta
kademesi tarafından yapılmıştır.

ORDUNUN YAPISI

Hitler devlet başkanı sıfatıyla, temsili *Oberster Befehlshaber der Wehrmacht* (Silahlı Kuvvetler Başkumandanı) mevkiini işgal etmekteydi. 4 Şubat 1938 tarihinde, daha önce-leri himaye ettiği *Generalfeldmarschall* Werner von Blomberg'i emekliliğe zorlayarak güçlü *Oberbefehlshaber der Wehrmacht* (Silahlı Kuvvetler Kumandanı) mevkiini ele geçirdi. 30 Nisan 1945'te intihar edişine kadar Hitler bu mevkide

YUKARIDA: Batı Avrupa seferinin büyük önderlerinden üçü – (soldan sağa) *Generalmajor* Heinz Guderian, *Generalfeldmarschall* Gerd von Rundstedt ve *Generaloberst* Eduard Dietl. Guderian'ı, hazırlanmasına o kadar emek verdiği siyah renkli özel Panzer kolu üniformasını giymiş halde gösteren sadece tek bir fotoğraf yayınlanmıştır. [Angus McBride © Osprey Publishing]

kaldı. Emrindeki (sonradan *Generalfeldmarschall*lığa terfi edecek) *Generaloberst* Wilhelm von Keitel, *Chef des Oberkommandos der Wehrmacht* (Silahlı Kuvvetler Kurmay Başkanı) sıfatıyla yardımcılığını yürütüyordu.

Wehrmacht üç kuvvete ayrılmaktaydı: *Heer* (Kara Kuvvetleri), *Kriegsmarine* (Donanma) ve *Luftwaffe* (Hava Kuvvetleri). Bunların içinde Kara Kuvvetleri açık ara en büyük güçtü; 1939 Eylül'ünde 2 milyon 700 bin asker ile *Wehrmacht*'ın %75'ini oluşturunuyordu ve Mayıs 1945'te 5 milyon 500 bin kişi ile kuvvetinin doruğuna çıkmıştı.

19 Aralık 1941 tarihinde Hitler tarafından görevden alınana kadar *Oberbefehlshaber des Heeres* (Kara Kuvvetleri Üst Komuta Başkanı) görevini *Generaloberst* (sonradan *Generalfeldmarschall*) Walther von Brauchitsch yürütüyordu. Hitler söz konusu tarihte bu görevi kendisi üstlenmeye başladı. Von Brauchitsch'in yardımcısı *General der Artillerie* (sonradan *Generaloberst*) Franz Halder'di ve mevkii, *Chef des Generalstabes des Heeres* (Ordu Genel Kurmay Başkanı) şeklinde tanımlanmıştı. Resmî olarak 1 Aralık 1939 tarihinde kurulan *Waffen-SS* teknik olarak hiçbir zaman *Wehrmacht*'ın bir parçası olmamıştı; fakat ordunun yüksek komuta kademesinin kontrolü altındaydı (Üçüncü Bölüm'e bakınız).

1937 yılında ordunun en genel teşkilat şeması bakımından ülke I'den XIII'e kadar numaralandırılmış on üç askerî bölgeye bölünmüştü. 1939'dan itibaren bu bölgeler ihtiyat ordusunun da temelini teşkil etmeye başladılar. İlk başta bir *Wehrkreis*'in depoları, okulları ve eğitim birimleri, sahra ordusunun yalnızca belirli bir kolordusuna personel ve ekipman sağlıyor ve bu birlikleri daimî bir takviye akışıyla ikmal ediyordu (bu sayı zamanla beş kolorduya kadar çıkacaktı). Almanya'nın komşularını kurban ederek sınırlarını genişletmesi ile birlikte mevcut bölgeler büyütülmüş ve Ağustos 1938'den Ekim 1942'ye kadar altı yeni bölge kurulmuştur. Söz konusu bölgelerde sürekli savaş için yeni askerler silah altına alınıyordu. Bu acemi askerlerin çoğu etnik açıdan Alman olmadıkları gibi, Alman davasının sempatisini bile değildiler.

Savaşın patlak vermesinden önceki 26 Ağustos 1939 tarihli seferberlikte, ordu, alana çıkarak düşmanla çarpışacak *Feldheer*'ler (sahra orduları) ile ikmal amacıyla Almanya'da kalacak *Ersatzheer*'lere (ihtiyat orduları) ayrıldı. Sahra orduları üç tip kuvvetten oluşmaktaydı. Bunların ilki, *Fechtende Truppen*, yani muharebe kuvvetleriydi. Bu grupta, kurmaylar (silahlı kuvvetler ve ordu üst komuta heyetleri; genelkurmay; ordu grubu, ordu ve kolorduların kurmay heyetleri), piyadeler (muharip, motorize ve hafif piyadeler ile dağ piyadeleri), komandolar, hükümlülerin görev aldığı birlikler, seyyar kuvvetler (süvariler, zırhlı ve mekanize piyadeler, keşif birimleri ve tanksavar birimler), topçular, istihkâmcılar, muhabereciler ve sahra emniyeti polisleri vardı. İkinci olarak, nakliye, sıhhiye, veterinerlik ve muhafızlık kuvvetleri, askerî inzibat ve sahra posta görevlilerinden oluşan *Versorgungstruppen* ya da ikmal kuvvetleri geliyordu. Üçüncü tip kuvvetler olan *Sicherungstruppen* (emniyet kuvvetleri) ise geri bölge kumandanları, ikinci hat *Landeschützen* (bölge tüfekçi) taburları ve savaş esiri kamplarından oluşmaktaydı. Bunlara ek olarak din işleri subayları da dâhil olmak üzere bazı ordu subayları, bando şefi subaylar ve *Sonderführer*'ler (uzmanlar) vardı.

Savaş zamanının en büyük sahra ordusu birimleri, sabit bir teşkilata sahip değildi. Beş adet *Heeresgruppen* (ordular grubu) vardı; bunların ikisi (Kuzey ve Güney O.G.) Polonya

SAĞDA: Nazi propagandasının dikkatlice kontrol ettiği coşkulu kalabalık, Rhineland'ın yeniden işgali (1936) esnasında Alman süvarilerini selamlıyor. İşgale dış dünyanın verdiği tepkinin zayırlığı, Hitler'in *Lebensraum* (yaşam alanı) emellerini teşvike yaramıştır.

seferinde, kalan üçü (A, B ve C O.G.) ise Batı seferlerinde kullanılmıştı. Her bir ordular grubu, iki ilâ üç kadar ordudan oluşuyordu ve bu grupların toplam asker mevcudu 400 bine kadar çıkabiliyordu. Her biri bünyesinde yaklaşık 200 bin civarında asker barındıran, üç ya da dört kolordudan müteşekkil toplam on dört tane ordu ve 1940 Haziran'ından itibaren bunlara eklenen *Panzergruppen* (zırhlı grup) denilen ve her biri üç adet motorize kolorduya hâkim iki adet takviye edilmiş zırhlı kolordu vardı. Teşkilat şemasının bir alt kademesinde ise her biri iki ilâ beş arasında piyade tümeni barındıran, yaklaşık 60 bin kişilik 33 adet kolordu ve her biri iki ya da üç zırhlı ve motorize tümen barındıran, biri (XV.) ise üç hafif tümen barındıran toplam yedi adet motorize kolordu bulunuyordu. Bir süvari tümeni ve dört dağ tümeni, bağlı oldukları orduların doğrudan komutası altındaydı.

1939-40 döneminde, 143 adet piyade tümeni kuruldu. Bu tümenlerin vasıfları, ait oldukları *Welle*'ye (dalğaya) göre değişiyordu. Barış zamanında, 1. Dalga kapsamında teşkil edilen 35 köklü tümenin (1-46 dizisi) yanında, yaşı ilerlemiş gediklilerden, talim yüzü görmemiş ihtiyat birliklerinden ya da işgal edilen Polonya ve Çekoslovakya'dan silah altına alınanlarla apar topar oluşturulan tümenler ve 10. Dalga kapsamındaki dokuz *Ersatzdivisionen* (ikame tümenleri; 270-280 dizisi) de vardı. 16 bin 997 kişilik her bir piyade tümeni, üç piyade alayı ile tümen destek birimlerinden oluşuyordu. Bu birimler arasında dört taburluk bir topçu alayı; atlı, bisikletli ve destek takımları olan bir keşif

ÖNCÜ BİRLİKLER

Alman ordusu, bünyesindeki istihkâm birliklerinin tümüne birden *Pioniere* (öncüler) şeklinde atıfta bulunurdu. Bunların içinde *Pioniertruppen* (öncü birlikler), *Bautruppen* (inşaat birlikleri), *Eisenbahntuppen* (demiryolu birlikleri; bunlar demiryollarını hem inşa eder, hem işletirdi) ve *Technische Truppen* (teknik birlikler) bulunurdu. *Pioniertruppen*, diğer Batılı orduların muharip istihkâmcılar diyeceği askerlerdi; öncelikli olarak taarruz kuvvetleri ve ondan sonra inşaat birlikleri addedilir ve üniformalarına taktıkları, hizmet kolunu belirtir siyah işaretler nedeniyle *schwarz Pioniere* (kara öncüler) olarak bilinirlerdi. Bu itibarla, tüm piyade alaylarına verilen ve muharip istihkâm takımlarını teşkil eden *weiss Pioniere*'lerden farklı idiler. Bu askerlere, envai çeşit iş yapmaları nedeniyle *Mädchen für Alles* (her işin hizmetçileri) de denmekteydi. Tümen bünyesindeki öncü taburları cephe hattında karşılaşılan temel öncü kuvvetleri teşkil ediyordu ve muharebeler esnasındaki harekâtların desteklenmesi için elzem birlikler addedilirdi. Yürüyüşler esnasında bu birlikler doğal ve yapay engelleri ortadan kaldırır ve köprüleri tamir ederdi. Ayrıca seyyar köprüler, dubalı sallar, taarruz botları ve şişme botlar vasıtasıyla su engellerini aşmaya yardımcı olurlardı. Taarruz esnasında ise engelleri parçalar ve yıkım aletleri, alev makineleri ve dumanla müstahkem mevkilere saldıran uzman taarruz kuvvetleri olarak piyadelere destek verirdi. Savunmada ise tahkimatlarla sığınaklar inşa eder, engeller yapar, mayın döşer, bubi tuzakları oluşturur, ateş alanlarını temizler, kamuflaj koruması sağlar ve ikmal güzergâhlarını işler vaziyette tutarlardı. Geri çekilmelerde mayınlar ve bubi tuzakları döşer, alelacele engeller inşa eder ve köprüleri imha ederlerdi. Öncü taburlarının –bilhassa da tümenlerin normalden daha geniş cephelerde savunma yapmak durumunda kaldığı ve insan gücünün kıt olduğu savaşın ilerleyen safhalarında– zoraki piyadeler olarak kullanımı da yaygınlaşmıştı.

taburu; bir tanksavar taburu; bir istihkâm taburu; bir muhabere taburu ve tümenin diğer hizmet birimleri (sayıları onu bulabilen motorize ve atlı nakliye kolları, bir sıhhiye bölüğü, bir motorize sahra hastanesi ve veteriner bölüğü, bir askerî inzibat birliği ve bir sahra postanesi) bulunuyordu.

Bir tüfek takımı ile onu destekleyen öncü mangası, küçük bir Fransız koruganına saldırıyor (1940). Kanal kıyısını korumak olarak kullanan *Deckungstrupp* (koruma birlikleri), makineli tüfek ve alev makineleriyle sığınağa ateş açmış. Yolun öte yanındaki *Stossstrupp* (şok birlikleri), manganın *Nebeltrupp* (duman birlikleri) olarak görev yapan kalanı tarafından desteklenmekte. Şok birlikleri bastırıcı ateşe makineli tüfekleriyle katılıyor ve duman birlikleri duman meşaleleri yakmaya hazırlanıyor. Koruma birliklerine, sığınağın öbür yanından yaklaşıp pencere açıklıklarından kapıya saldırmak

üzere yıkıcılar da eşlik ediyor. Arkadaki ağaçlıklara gizlenmiş Fransız bölüğünü oraya hapsetmek üzere geriden 7.5 cm'lik piyade topları ile 8 cm'lik havanlar yayılım ateşine başlamış. Almanların uyguladığı konsept, taarruz grubunu küçük tutmak, duman perdesiyle takviye etmek suretiyle mevcut korumak ve gizlenme imkânlarından azami seviyede faydalanmak ve hedef bölgeyi ve ona komşu koruma mevzilerini ağır ateşle bastırıp kısa sürede direnişi kırarak taarruzun ivmesini ayakta tutmak üzerine bina edilmişti. [Carlos Chagas © Osprey Publishing]

3 bin 49 kişilik bir piyade alayında üç piyade taburu, 180 kişilik bir topçu bölüğü ve 170 kişilik bir tanksavar bölüğü bulunuyordu. Daha da alt kademelere inmek gerekirse, 860 kişilik taburlarda üçer tüfek bölüğü ve aslında bir destek birimi addedilen 190 kişilik bir makineli tüfek bölüğü vardı. 201 kişilik *Schützenkompanie* (tüfekçi bölüğü) altında ise üç adet tüfek takımı ve 50 kişilik bu *Schützengruppe*'lerde (tüfekçi takımlarında) da bir takım subayı, bir hafif bomba atar timi ve dört tüfek mangası bulunuyordu. Bu *Schützengruppe*'ler (tüfekçi mangaları) onar kişiden oluşmaktaydı.

Alman ordusunun bir motorize tümenin bütün birimleri zırhlı ya da motorizeydi ve 1940'ların başında motorize tümenlerin mevcudu, 14 bin 319 kişiyi bulan iki motorize alaya indirilmişti. Bir *Gebirgsdivision*'da (dağ tümeninde) 6 bin 506 kişilik iki dağ alayından ve bunlara eklenen ve tamamı dağ harekâtlarını yürütme becerisine sahip destek ve hizmet birimlerinden oluşan 14 bin 131 kişilik bir asker mevcudu bulunurdu.

Alman istihkâmcılar bir kamyonun süspansiyonunu tamir ediyor. İstihkâm kuvvetlerinin görevleri araç bakımı gibi geri kademe hizmetlerinden taarruzlardaki yıkımları gerçekleştirmek gibi cephe hattı faaliyetlerine dek uzanırdı.

Ordudaki tank unsurlarına bakarsak; 14 bin 373 kişilik bir *Panzerdivision*'da (zırhlı tümende) bir zırhlı tugay (her biri iki tabura ayrılmış, 1.700 kişilik iki alay), 4 bin 409 kişilik bir motorize tüfekçi tugayı (tüfek alayı ve motosiklet taburu) ve zırhlı ya da motorize destek ve hizmet birimleri bulunurdu. 10-11 bin kişi ebadında bir *leichte* (hafif) tümende, 638 kişilik bir ilâ dört arası zırhlı tabur ve 2 bin 295 kişilik bir ya da iki motorize süvari alayı bulunmaktaydı. Bu birlikler Ekim 1939 ile Ocak 1940 arasında 6-9 numaralı zırhlı tümenler olarak yeniden teşkilatlandırılmıştır. 16 bin kişilik 1. Süvari Tümeni'nde 1.440 kişilik dört bindirilmiş alay (her birinde iki bindirilmiş tabur bulunurdu), bir süvari alayı (bir bindirilmiş, bir bisikletli tabur), bir bisikletli tabur ve hepsi bindirilmiş ya da motorize diğer destek ve hizmet birimleri bulunmaktaydı.

RÜTBE VE SORUMLULUKLAR

Alman ordusunun rütbe yapısı, 6 Aralık 1920'de kurulmuş bir sisteme dayanıyordu. Subaylar; generaller, üstsubaylar, yüzbaşılar ve düşük rütbeliler olmak üzere dört gruba ayrılmıştı. Buna karşın astsubaylar üç gruba ayrılıyordu: 23 Eylül 1937'de kale istihkâmcılarındaki ve daha sonra da veteriner sınıfındaki kıdemli öğretmenler için kurulmuş teknik astsubaylar grubu, “kılıç püsküllü astsubaylar” da denen kıdemli astsubaylar ve kıdemlilerin astı olan kıdemsiz ya da “kılıç püskülsüz” astsubaylar. 14 Eylül 1938 tarihinde 12 yıllık hizmetin ardından gönüllü olarak yeniden askere yazılan astsubaylar için ihdas edilen *Stabsfeldwebel* rütbesi ilk olarak I. Dünya Savaşı gazileri tarafından üstlenilmişti. *Hauptfeldwebel* bir rütbenin değil, bir görevlendirmenin adıydı ve 28 Eylül 1938'de ihdas edilmişti. Bu göreve atanan kişi, bir bölüğün karargâhında bulunan bölük kıdemli astsubaylarından biri olurdu ve bu kişiye *der Spiess* (mızrak) denirdi. Bu görevdekiler, genellikle *Oberfeldwebel* rütbesindekiler arasından seçildiklerinden, *Stabsfeldwebel*'lere rütbece üstündüler (fakat *Stabsfeldwebel*'lerin terfi alarak bu göreve getirildiği de olabilmekteydi). Bu göreve getirilen diğer astsubaylar *Hauptfeldwebeldiensttuer* (bölük uzman çavuş vekili) olarak belirlenir, fakat genellikle de seri bir şekilde *Oberfeldwebel* rütbesine terfi ettirilirdi.

“Erat” şeklinde kullanılan rütbe/sınıf, bütün erleri ve onbaşları kapsıyordu. Bu ikisi içinde onbaşlar, tecrübeli erler olarak, bu rütbe sınıfının diğer ordularda görülenden daha yüksek bir oranını teşkil etmekteydi.

Rütbelerin çoğunun alternatif unvanları da vardı. Sıhhiye birliklerinin kimi rütbelelerinde olduğu gibi muharebe alanında komuta yetkisi olmayan fakat özel uzmanlık sahibi subayların rütbeleri temayüz ettirilirdi. *Rittmeister* ya da *Oberjäger* gibi geleneksel unvanları muhafaza eden rütbeler de vardı. İngilizlerin geçici ve vekâleten rütbelendirme sisteminin aksine, Alman subayların neredeyse tamamı, rütbelerini asaleten taşırdı; dolayısıyla Alman ordusunun subay ve astsubayları genellikle İngiliz ordusundaki muadillerinden daha yüksek komuta kuvvetine sahipti. Örneğin bir *Leutnant*'ın bölük komutanı olması, sıra dışı bir vaka değildi. Sıradan bir tüfekçi bölüğünün birinci takımı genellikle bir teğmenin kumandasında olmakla birlikte, ikinci ve üçüncü takımlara bir *Oberfeldwebel* veya bir

